

[Aksel Larsen.]

for en væsentlig dels vedkommende i København, for en anden dels vedkommende andre steder, bl. a. i Sverige. Men jeg synes, at sådan som forholdene er nu, bør de tilbage til Island, ikke fordi Island kan gøre noget juridisk retskrav gældende, men fordi vi må erkende, at Island har en folkelig eller moralsk ret til disse håndskrifter. Og de bør gives til Island som en gave, men vel at mærke gives på den måde, som man helst bør give gaver, nemlig af egen fri vilje, og uden at man på nogen måde knurrer eller har anledning til fortrydelse.

Naturligvis har jeg som andre af udvalgets ærede medlemmer med interesse studeret de synspunkter, der er gjort gældende fra de juridiske fakulteter i København og Århus. Det har ikke fået mig til at skifte mening. Og vel har de juridiske fakulteter haft forholdsvis knap tid til at udarbejde deres besvarelser, men jeg konstaterer dog, at en del af de juridiske professorer ved Århus universitet har været i stand til at udarbejde temmelig udførlige responsa, mens det juridiske fakultet ved Københavns universitet som helhed, altså bortset fra professor Ernst Andersen, kun kommer med nogle ganske korte sætninger, der konkluderer i, at dette er en ekspropriationssag og må behandles som en sådan. Jeg mener, at fakultetet som sådant burde have haft mulighed for udførligt at begrunde sine synspunkter, men dette er altså ikke tilfældet, hvorimod enkelte professorer eller et mindretal af fakultetet har givet en mere udførlig begrundelse, og en enkelt professor har givet en udførlig begrundelse for, at han mener, at her foretages der en ekspropriation.

Jeg tror, det er folkettinget, der må afgøre sagen. Jeg tror ikke, at man kan opfatte den som et ekspropriationsanliggende, for hvordan man end vender og drejer sagen, må dog håndskrifterne i sidste instans være statseje, og jeg kan ikke forestille mig, at folkettinget er i stand til at vedtage at ekspropriere fra staten. Derimod må folkettinget vel være kompetent til at bestemme, hvorledes der skal forholdes med det, som, direkte eller indirekte, juridisk er statens ejendele.

Jeg har set, at bestyrelsen for Den

arnamagnæanske Stiftelse skulle have tænkt sig muligheden af ligefrem at anlægge sag mod staten, hvis folkettinget vedtager det forslag, vi her har til anden behandling. Jeg vil tro, at man, når man får tænkt sig tilstrækkeligt om, vil undlade et sådant sagsanlæg, ikke først og fremmest fordi enhver må kunne sige sig selv, at der ikke er nogen chance for, at et sådant sagsanlæg vil føre til omstødelse af et af folkettinget vedtaget lovforslag, men fordi man også i Den arnamagnæanske Stiftelses ledelse må kunne begribe, at det er aldeles uværdigt at forsøge på den måde at forhindre eller at trække overleveringen af håndskrifterne i langdrag. Selv om det skulle lykkes stiftelsens ledelse ved hr. professor Brøndum-Nielsen at skaffe de fornødne midler, håber jeg man anvender sin fornuft og afstår fra et sådant forsøg på sagsanlæg.

Jeg forstår så udmærket godt, at biblioteksfolk, videnskabsmænd, ledelse og medarbejdere i Den arnamagnæanske Stiftelse ligefrem elsker denne håndskriftsamling, kæler for den og ønsker at beholde den; det er vel i og for sig normalt. Hvis man har bøger, man sætter pris på — og jo ældre bøgerne er, jo større pris sætter man formentlig på dem — ønsker man at ruge over sin bogsamling og ikke slippe den.

Før denne sag kom frem i folkettinget, men på et tidspunkt, da man vidste, at den antagelig ville komme frem, havde jeg en diskussion med en juridisk ekspert, der har en meget fremtrædende stilling herhjemme — det er ikke nødvendigt at sige, hvem det er, da det i og for sig er ganske irrelevant. Han erklærede sig i enhver henseende som tilhænger af, at Island fik håndskrifterne, men sagde, at han begreb på den anden side godt, at videnskabsmændene ved stiftelsen nødigt ønskede at udlevere dem. Han sagde, at han af visse grunde havde været nødt til at rejse til Sverige under besættelsen, og da han rejste, havde han overhovedet ikke tænkt over sin bogsamling — det var ham ganske ligegyldigt under de forhold; men ovre i Sverige gik han og sendte mange tanker hjem til sin bogsamling, og han tænkte: Gud ved, hvordan det er gået med den? Da han kom hjem, fandt han bogsamlingen så at sige intakt; der manglede kun en eneste bog, en i og for sig ret ligegyldig bog, men den manglede, og det